

LAPSENHUOLTOLAIN UUDISTAMISTA KOSKEVAN ESITYKSEN KESKEINEN SISÄLTÖ

Huoltajien oikeuksien ja velvollisuuksien täsmentäminen

- Lakiin esitetään uusia säännöksiä huoltajien velvollisuudesta suojella lasta väkivallalta, vaalia lapselle läheisiä ihmissuhteita ja myötävaikuttaa tapaamisoikeuden toteutumiseen. Lisäksi ehdotetaan vanhemmalle velvollisuutta ilmoittaa muuttoaikeistaan, jos muutto vaikuttaisi lapsen huollon tai tapaamisoikeuden toteutumiseen.

Vuoroasuminen myös lainsäädäntöön

- Lakiin ehdotetaan nimenomaisia säännöksiä, joiden mukaan vanhemmat voivat sopia tai tuomioistuin voi päättää, että lapsi asuu vuorotellen molempien vanhempiensa luona. Nykyään vuoroasuminen on toteutettu ns. laajana tapaamisoikeutena. Epäoikeudenmukaiseksi on koettu se, että toinen vanhemmista on vain 'tapaava vanhempi', vaikka lapsi asuu lähes yhtä paljon molempien vanhempien luona.
- Vuoroasuminen otettaisiin myös elatuslaissa huomioon. Vuoroasumistilanteessa toinen vanhemmista voisi olla velvollinen maksamaan elatusapua, vanhempien elatuskyvyistä riippuen.

Lapsen yhteydenpito isovanhempiin ja muihin läheisiin

- Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä, jonka mukaan lapselle voitaisiin vahvistaa oikeus tavata hänelle läheistä henkilöä. Edellytyksenä olisi, että lapsella on tai on ollut tähän henkilöön erityisen läheinen, lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen verrattava vakiintunut suhde. Kyse voi olla esim. samassa taloudessa asuneesta isovanhemmasta tai sijaisvanhemmasta taikka vanhemman entisestä puolisoista. Tällainen tapaamisoikeus vahvistettaisiin tuomioistuimen päätöksellä. Tarve sen vahvistamiseen arvioitaisiin lapsen edun näkökulmasta.

Vieraannuttaminen ja muu tapaamisoikeuden estäminen

- Esityksessä ehdotetaan useita lainsäädäntötoimenpiteitä, joilla pyritään nykyistä tehokkaammin ehkäisemään nk. vieraannuttamisesta tai muusta syystä johtuvia tapaamisoikeuden toteutumisen ongelmatilanteita ja antamaan keinoja puuttua niihin.
- Tapaamisoikeutta koskevaan päätökseen voitaisiin liittää uhkasakko varmistamaan tapaamisoikeuden toteutumista, jos on aihetta epäillä, että päätöstä ei noudatettaisi vapaaehtoisesti.

Lapsen osallistuminen

- Lakiin ehdotetaan useita säännöksiä, joiden tavoitteena on vahvistaa lapsen oikeutta saada äänensä kuuluville ja osallistua häntä koskevien asioiden käsittelyyn.

Oikeudenkäyntien nopeuttaminen ja tarpeettomien uusintakäsittelyjen karsiminen

- Laissa säädettäisiin tuomioistuimille velvollisuus käsitellä lapsenhuoltoa koskeva asia joutuisasti ja järjestää ensimmäinen istunto viivytyksettä.